

A Fővárosi Ítéltábla dr. Bölcskei Zsolt Ügyvédi Iroda, dr. Bölcskei Zsolt ügyvéd által képviselt felperesnek, a Kiss és Kiss Ügyvédi Iroda, dr. Kiss Árpád ügyvéd által képviselt alperes ellen, kölcsön visszafizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2011. október 3. napján meghozott, 29.P.26.286/2009/30. számú ítélete ellen, az alperes részéről 31. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 200.000 (kettőszázezer) forint + ÁFA másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 900.000 (kilencszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében 20.800.000 forint és ennek 2005. június 19. napjától számított kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Ptk. 523. § (1) bekezdés, a Ptk. 298. § a) pontja és 301. § (1) bekezdése alapján, a 2005. március 18. napján kelt ügyvéd által ellenjegyzett „kölcsönszerződés jelzálogjoggal” megnevezésű teljes bizonyító erejű magánokiratra alapítottnan.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a felperes keresete alapját képező kölcsönszerződés ebben a formában és tartalommal színlelt szerződés, mert ilyen tartalommal és időpontban kölcsönszerződést nem kötöttek. Azt nem

vitatta, hogy több kölcsönszerződést kötött a felperessel, amelyek összértéke 16.000.000 forint volt, azonban azt pontosan nem tudta megmondani, hogy milyen összeget fizetett vissza. Tanúbizonyítási indítványt terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság a 26.P.20.241/2007/8. sorszámú ítéletét a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.178/2009/5. sorszámú végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban a felperes a keresetét változatlanul fenntartotta.

Az alperes a Ptk. 207. § (5) bekezdése alapján a szerződés színleltségére hivatkozott, mert a szerződésben nem a ténylegesen folyósított kölcsön összeg szerepel, vitatta, hogy 2.800.000 forint került átadásra, mert az törvényesen ki nem köthető kamatot is tartalmazott. A Ptk. 202. § (2) bekezdés alapján uzsorás szerződésre, és a Ptk. 200. § (1) bekezdés alapján jogszabályba ütköző szerződésre is alapította a szerződés érvénytelenségi kifogását, ez utóbbi vonatkozásában arra utalva, hogy a felperes jogosulatlanul folytatott hitelezési tevékenységet. A Ptk. 237. § (3) bekezdése szerint a szerződéskötést megelőző állapot helyreállítását kérte akként, hogy a bíróság mentesítse a visszafizetési kötelezettség alól.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárást követően meghozott 29.P.26.286/2009/30. sorszámú ítéletében kötelezte az alperest, fizessen meg a felperesnek 20.800.000 forintot és ezen összeg után 2005. június 19. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező kamatot és 800.000 forint perköltséget. Kötelezte az alperest, fizessen meg az államnak 900.000 forint eljárási illetéket.

Az ítélet indokolása értelmében a peres felek személyes nyilatkozatai önmagukban és egymással is ellenmondásban álltak, amelyet a bizonyítási eljárás nem oldott fel. Azt tényként állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felek között több kölcsön ügylet is végbement, melyek közül egy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt ügyletet érvényesített a perrel a felperes. Ennek alapján megállapította, hogy a peres felek között 2005. március 18. napján jelzálogjog alapítása mellett a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés jött létre, amelynek értelmében a felperes 20.800.000 forint kamatmentes kölcsönt folyósított az alperesnek 2005. június 18. napjáig, amely kölcsön visszafizetési kötelezettségének az alperes nem tett eleget. A Pp. 197. § felhívásával rámutatott arra, hogy a magánokirattal szemben a bizonyítás az alperest terhelte. A lefolytatott és a megismételt eljárásban kiegészített bizonyítás eredményeként az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy a felek közötti kölcsönügylet kapcsán végbement pénzmozgás tekintetében a felperes által teljes bizonyító erejű magánokirattal igazolt és az okiratot ellenjegyző ügyvéd tanúvallomásaival alátámasztott tényekkel szemben az alperesnek nem sikerült megdöntenie a kölcsön összegének folyósításával kapcsolatos felperesi tényelődást. Az alperes érvénytelenségi kifogásai körében kifejtette, hogy a Ptk. 207. § (5) bekezdése szerinti színleltség körében az alperes

részletes tényelődást felhívás ellenére nem tett és a peradatokból fel sem merült más jogügyletkötési szándék. A Ptk. 202. § szerinti uzsorás szerződés megállapíthatóságának együttes feltételei fennállását sem látta megállapíthatónak az elsőfokú bíróság. Kiemelte, hogy az alperes személyesen sem tett olyan tényelődást, amely az uzsorás jelleg akár objektív, akár szubjektív feltételének fennállását megalapozta volna; sem a kölcsön tőkeösszege, sem a kikötött kamat mértéke tekintetében nem volt határozott előadása; a szorult helyzetre sem az alperes, sem az élettárs tanúvallomásában nem tett tényelődást. Az írástudatlanságra alapított érvénytelenségi ok vizsgálatát az elsőfokú bíróság mellőzte, az indítvány elkészttsége okán, valamint arra tekintettel, hogy a perindítást követő 4 év elteltével tett hivatkozást a per eddigi adatai még közvetett utalásként sem vetették fel. Kiemelte, hogy az alperes élettársa előadása szerint az alperes ingatlanok értékesítésével foglalkozott, idősek otthonát kívánt vállalkozásként üzemeltetni, számos szerződést írt alá az alperes közjegyző és ügyvéd előtt is, ahol egyetlen alkalommal sem jelezte, hogy írástudatlan lenne. Mindezek alapján a Pp. 8. § (2) bekezdése alapján az indítványt mellőzte az elsőfokú bíróság. A lefolytatott bizonyítás eredményeként az 1996. évi CXII. törvény 3. § (1) bekezdés és az értelmező rendelkezések 22. pontja szerinti hitelintézeti tevékenység megállapítására nem látott alapot. Az elsőfokú bíróság mellőzte a további tanúmeghallgatást, figyelemmel a tanú súlyos betegségére és azon peradatokra, amelyekből következően a tanú az ügy elbírálásában releváns tényről nem nyilatkozhat, illetve a további tanúmeghallgatástól az ügy érdemi előbbre vitele nem várható. Mindezek alapján a Ptk. 301. § (1) bekezdésre is figyelemmel a kereset szerint marasztalta az alperest.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, melyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására utasítását kérte. A fellebbezését arra alapította, hogy több jogcímen támadta a per tárgyát képező kölcsönszerződés érvényességét, létrejöttét, illetve tartalmát. Álláspontja szerint a Pp. 197. § (1) bekezdéséből következően az alperest terhelő bizonyítás nem jelentheti, hogy kizárólag az alperes bizonyítási kísérleteinek tükrében kell vizsgálni a teljes bizonyító erejű magánokirathoz kötődő törvényes vélelem fennállását, hanem tekintettel kell lenni a felperes által eszközölt bizonyításokra és különösen a felperesnek a kölcsönszerződés tartalmára és létrejöttének körülményeire tett nyilatkozataira. E körben sérelmezte a bizonyítékok mérlegelését, rámutatva, hogy a felperesi nyilatkozatok önmagukban cáfolták a teljes bizonyító erejű okiratban foglaltakat, megdöntve ezzel a törvényes vélelmet. Rámutatott, hogy a felperes előadása és az okiratot szerkesztő ügyvéd vallomása szerint a felperesnek több kölcsön ügylete volt az alperessel, amelyek között volt egy 16.000.000 forint, vagy 16.900.000 forint összegű is. Kifogásolta, hogy a 16.900.000 forint összegről szóló kölcsönszerződés bemutatásra nem került. Hivatkozott a felperesi jogi képviselő tárgyaláson tett nyilatkozatára, amely szerint a per tárgyát képező kölcsönszerződés egymás utáni kölcsönök összegeinek egy szerződésben összegzése, amely nyilatkozat a korábbi nyilatkozatokra tekintettel önmagában megkérdőjelezi a 20.800.000 forint kölcsönszerződés valóságának tartalmát.

Megítélése szerint ennek alapján a bíróságnak vagy további bizonyításra kellett volna felhívnia immár a felperest vagy a keresetet el kellett volna utasítania.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Kiemelte, hogy az alperes az ellenkérelmére is figyelemmel a teljes bizonyító erejű magánokirattal szemben az őt terhelő bizonyításnak nem tett eleget. Utalt arra, hogy a jogviszony minden közvetlen érintett szereplője meghallgatásra került az ügyben, a lefolytatott bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság megalapozott, aggálytalan ítéletet hozott.

A fellebbezés nem alapos.

A felperes a keresetét a Pp. 196. § (1) bekezdés e) pontja szerinti teljes bizonyítóerejű magánokiratra alapítottan terjesztette elő. A Pp. 196. § (1) bekezdés értelmében a magánokirat az ellenkező bizonyításáig teljes bizonyítékul szolgál arra, hogy kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetőleg elfogadta, vagy magára kötelezőnek ismerte el.

Az alperes a fellebbezésében a Pp. 197. § (1) bekezdését hívta fel, azonban sem a fellebbezés tartalmából, sem az eddigi peres eljárásban tett alperesi nyilatkozatokból nem volt levonható olyan következtetés, mely szerint a magánokirat valódiságát ténylegesen kétségbe vonta volna az alperes. Az alperes azt nem vitatta, hogy a magánokiraton lévő aláírás tőle származik, illetve azt sem, hogy ügyvéd készítette és ellenjegyezte az okiratot. Az okiratot készítő és ellenjegyző ügyvéd tanúmeghallgatása során az okirat valódiságát, illetőleg az abban foglaltakat alátámasztotta. Az alperes az elsőfokú tárgyalás berekesztését megelőzően írástudatlanságára hivatkozott, kizárólag állítva, hogy írni nem tud. Az elsőfokú bíróság e körben a bizonyítást a jóhiszemű pervitel törvényi szabályára is figyelemmel megalapozottan mellőzte. Az alperes a fellebbezésében ezt nem sérelmezte, illetve nem állította a továbbiakban írástudatlanságát. Mindezek alapján a jelen esetben a Pp. 197. § (1) bekezdés alkalmazhatósága fel sem merült.

Az alperes a nyilatkozataiban és a fellebbezésében a teljes bizonyítóerejű magánokiratba foglalt nyilatkozat tartalmát tette vitássá. E körben pedig a Pp. 196. § (1) bekezdése az irányadó, azaz ennek alapján az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a 2005. március 18. napján kelt teljes bizonyító erejű magánokiratban foglalt nyilatkozat megtétele nem történt meg, illetőleg nem az ott írt tartalom szerint, hanem attól eltérő tartalmú szerződés jött létre ténylegesen a szerződést kötő felek között. A Pp. 196. § (1) bekezdéséből következően nem a felperest, hanem az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy az okiratban foglalt nyilatkozatok, illetőleg az ott írt összeg és kamat nem felel meg a valóságnak. E bizonyítási kötelezettség nem azt jelenti, hogy amennyiben felperesi nyilatkozatokban esetleges ellentmondás merül fel, akkor a bizonyítási teher megfordul, és felperest terheli a továbbiakban a bizonyítás, illetve, hogy amennyiben ellentmondó a felperesi tényelőadás, akkor a magánokirat nem minősül teljes bizonyítóerejű magánokiratnak. A Pp. 196. § (1) bekezdés e) pontja az ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott magánokiratot e tényből következően minősíti teljes bizonyító erejű magánokiratnak, melyből következően az okirat az ellenkező

bizonyításáig teljes bizonyítékul szolgál arra, hogy a kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, elfogadta, vagy magára kötelezőnek ismerte el. Ebből okszerűen következik, hogy az okirat tartalmának a bizonyítása a felperest nem terhelte, hanem az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy az okiratban foglalt nyilatkozatok nem felelnek meg a valóságnak.

Az elsőfokú bíróság arra helytállóan mutatott rá, hogy az alperes konkrét tényelőadást nem tett arra vonatkozóan, hogy az okiratban rögzítettel szemben ténylegesen milyen más tartalmú szerződést, illetőleg milyen más tartalmú jogügyletet kötöttek a peres felek.

A felperesi nyilatkozatokban kimutatható egy látszólagos ellentmondás, nevezetesen, hogy a 2005. március 18. napján kelt teljes bizonyítóerejű magánokiratban egy adott kölcsön, vagy pedig korábbi kölcsönök elszámolása eredményeként mutatkozó fennálló kölcsöntartozás került rögzítésre. Ez önmagában azonban nem ad alapot a bizonyítási teher megfordítására, illetve a magánokirat teljes bizonyítóerejű magánokirati minősítésének kétségbevonására.

Mindezek kifejtése mellett az elsőfokú bíróság a bizonyítási terhet megfelelően telepítette és erre is figyelemmel a rendelkezésre álló bizonyítékokat a maguk összességében a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján helytállóan mérlegelte.

A másodfokú bíróság a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel rámutat arra, hogy önmagában az a tény, hogy a peres felek között korábban már létrejöttek kölcsönszerződések, nem tesz kétségessé a 2005. március 18. napján kelt teljes bizonyítóerejű magánokiratban foglaltakat. A korábbi kölcsönszerződések a jelen per tárgyát nem képezték, így az azokra vonatkozó bizonyítás nem képezhetette a jelen per tárgyát, ezért annak mellőzése nem valósított meg eljárási szabálysértést.

Az elsőfokú bíróság az alperes szerződés érvénytelenségére alapított ellenkérelmét valamennyi előterjesztett jogcímen vizsgálta, e körben a bizonyítási terhet helytállóan telepítette és a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével, indokai alapján megalapozott jogi álláspontot foglalt el, azt a másodfokú bíróság maradéktalanul osztotta.

Ugyancsak helytállóan mellőzte az elsőfokú bíróság a további tanúbizonyítást, e körben is osztotta a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletben foglalt indokokat.

A fentiek alapján a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdés értelmében, a Pp. 254. § (3) bekezdésre is figyelemmel helybenhagyta.

A másodfokú perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján határozott, melyben a felperest képviselő ügyvéd díját a fellebbezési pertárgyértékhez képest kifejtett ügyvédi tevékenység alapján, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5), (6) bekezdés és 4/A. § (1) bekezdése szerint számolta el.

Az alperes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdés alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés és 14. §-a alapján rendelkezett.

Budapest, 2012. április 17.

. Németh László sk.

a tanács elnöke

. Merőtey Anikó sk.
sk.

Dr. Molnár Ágnes

előadó bíró

bíró

A kiadmány hiteléül:

Réczi Imréné
bírószági ügyintéző